

Mededinging

3 ■ 2013

Colofon

- **Missie** JurisDidact streeft ernaar kennis en inzicht bij juristen te verhogen en de ontwikkeling van het professioneel handelen te bevorderen door middel van onafhankelijke, individuele nascholing.
- **Verschijningsfrequentie** De JurisDidact-programma's over Burgerlijk Recht verschijnen vijfmaal per jaar.
- **Accreditatie** Dit cursusprogramma is door de Nederlandse Orde van Advocaten geaccrediteerd voor 3 opleidingspunten. Deze accreditatie geldt t/m 31 december 2016.

- **Redactie** Mr. Pieter Dorhout, hoofdredacteur
Mr. Claes van Deutekom
Mr. drs. F.W. den Ottolander
Prof. mr. dr. Charlotte Phillips
- **Docent** Mr. Pierrette Gaasbeek
- **Uitgever** Igno Ketelaars
- **Vormgeving** Roelof Koster Design, Mildam
- **Foto omslag** Splinter Photography, Job Jonathan Schlingemann

© 2013 JurisDidact, Houten
Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enig andere manier, zonder voorafgaande toestemming van de uitgever.
- **Bestellingen** De basisprijs van een cursusprogramma is € 175 (excl. btw). Bij gelijktijdige bestelling vanaf 4 cursusprogramma's geldt korting. Zie hiervoor de website van JurisDidact. JurisDidact legt de gegevens van bestellers vast voor verwerking van de bestelling. De gegevens kunnen door ons worden gebruikt om u te informeren over relevante producten en diensten, tenzij u te kennen hebt gegeven hiertegen bezwaar te hebben.
- **Certificaten** Certificaten worden alleen toegekend aan kopers van losse programma's.
- **Administratie** Bij wijziging van de tenaamstelling en/of het adres verzoeken wij u deze gegevens door te geven aan de klantenservice van JurisDidact: De Molen 37, Postbus 545, 3990 GH Houten.
- **Algemene voorwaarden** Levering en diensten geschieden volgens de Algemene voorwaarden van Domus Editoria, gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Utrecht op 1 december 2011 onder nummer 52723860. Een exemplaar van deze voorwaarden zal op verzoek worden toegezonden. De voorwaarden zijn te raadplegen via www.jurisdidact.nl.

Inhoud

Inleiding – 5

Pre-toets – 7

Blok A

Kartelverbod

- A1 Het kartelverbod – wettekst – 11
- A2 Reikwijdte kartelverbod – 12
- A3 Mededingingsbeperking – afstemming – 14
- A4 Mededingingsbeperking – strekking/gevolg – 16
- A5 Uitzondering – 20

Blok B

Misbruik machtspositie

- B1 Misbruik economische machtspositie – wettekst – 23
- B2 Economische machtspositie – 24
- B3 Misbruik – 27
- B4 Overheid – 29

Blok C

Concentratiecontrole

- C1 Concentratiecontrole – wettekst – 31
- C2 Melding – 33
- C3 Vergunning – 36

Blok D

Handhaving

- D1 Handhaving – wettekst – 39
 - D2 Handhaving Mededingingswet – 40
-

Afkortingenlijst – 44

Antwoorden pre-toets en casuïstiek – 45

Verder lezen – 51

Toets – 53

Inleiding

De Nederlandse economie is gebaseerd op de principes van een markteconomie. De markt bepaalt wat er wordt geproduceerd en de prijzen voor de producten worden bepaald door het vraag- en aanbodmechanisme. Concurrentie houdt bedrijven scherp. Wanneer geen concurrentie bestaat, hoeft een bedrijf geen moeite te doen om het zijn klanten naar de zin te maken, omdat de klanten toch moeten kopen. De consument zal hierdoor een hogere prijs moeten betalen of met een slechter product genoegen moeten nemen. Ook neemt het ontbreken van concurrentie iedere prikkel tot vernieuwing bij ondernemingen weg. De wet die erop toeziet dat deze principes worden nageleefd, is de Mededingingswet. Doel van de wet is om de mededinging op de Nederlandse markt te bevorderen door het opsporen van kartels, het opsporen van ondernemingen die misbruik maken van hun machtspositie en het toetsen van concentraties. Dit zijn de drie pijlers van het mededingingsrecht.

De Mededingingswet is van toepassing op alle sectoren in de economie en wordt zowel via het bestuursrecht gehandhaafd (door de Autoriteit Consument en Markt) als via het civiel recht. De gevolgen van het handelen in strijd met de Mededingingswet zijn niet gering: boetes kunnen worden opgelegd tot 10% van de betrokken omzet, een overeenkomst kan nietig zijn, schadevergoeding kan worden geëist. Dit geldt niet alleen voor ondernemingen, maar ook voor natuurlijke personen die betrokken zijn bij verboden gedragingen.

Nederland was in 1998 een van de laatste landen in Europa die een mededingingswet invoerde. Dit betekende niet dat er voordien geen mededingingsrecht van toepassing was op Nederlandse bedrijven. Al in het eerste EEG-verdrag uit 1958 was een Titel opgenomen die zag op de 'gemeenschappelijke regels betreffende de mededinging'. De hierin opgenomen regels zijn gelijk aan de bepalingen die sinds 1998 in de Mededingingswet zijn opgenomen. Grote Nederlandse bedrijven en bedrijven die in de gehele Europese Unie actief zijn, vallen onder het Europese recht en voor hen golden dus ook voor 1998 mededingingsregels. Kleine ondernemingen die alleen lokaal of regionaal in Nederland opereerden vielen tot 1998 niet onder mededingingsregels.

Uitgangspunt van de Mededingingswet is dan ook dat deze niet strenger en niet soepeler zal zijn dan de EU-mededingingsregels. Bij het opstellen van de wet is nauw aangesloten bij het EEG-verdrag. Veel termen zijn een op een overgenomen. Vandaar dat in Nederlandse besluiten en in deze cursus veelvuldig wordt verwezen naar

verordeningen en richtsnoeren van de Europese Commissie en naar Europese jurisprudentie van het Gerecht van Eerste Aanleg en het Hof van Justitie.

Deze cursus is opgedeeld in 4 blokken:

Blok A:	Kartelverbod
Blok B:	Misbruik machtspositie
Blok C:	Concentratiecontrole
Blok D:	Handhaving

■ **Doelstellingen**

Na afloop van het nascholingsprogramma:

- kent u de hoofdregels uit de Mededingingswet;
- bent u in staat situaties te herkennen waarin de Mededingingswet van toepassing kan zijn en bent u in staat eenvoudige vragen te beantwoorden;
- weet u waar u nadere informatie kunt vinden over de toepassing van de Mededingingswet.

■ **Opmerking**

Dit nascholingsprogramma is in vier gedeelten, Blok A, B, C en D, door te werken. U zult voor de vier blokken circa 3 uur nodig hebben. Mogelijk bekijft de stof beter als u het programma in gedeelten doorwerkt.

■ **Criteria toets**

U slaagt voor de eindtoets als u minimaal 6 van de 10 vragen juist hebt beantwoord. U kunt tweemaal herkansen.

■ **Over de docent**

Mr. Pierrette Gaasbeek is werkzaam als advocaat bij Bird & Bird, na jarenlang bij de toezichthouder NMa/ACM te hebben gewerkt. Zij heeft zich gespecialiseerd in het nationaal en Europees mededingingsrecht en gereguleerde sectoren. Ook verzorgt zij regelmatig lezingen op dit gebied en schrijft zij in wetenschappelijke tijdschriften.

Pre-toets

Om voor uzelf te bepalen wat uw kennis is van dit onderwerp, kunt u vrijblijvend de pre-toets maken.

- 1 Welke stelling(en) is/zijn juist?
 - I Een civielrechtelijke overeenkomst is altijd een overeenkomst in de zin van de Mededingingswet.
 - II Een overeenkomst in de zin van de Mededingingswet is altijd een civielrechtelijke overeenkomst.

A Beide stellingen zijn juist.
B Stelling I is juist, stelling II is onjuist.
C Stelling I is onjuist, stelling II is juist.
D Beide stellingen zijn onjuist.

- 2 Wat is geen gevolg van het overtreden van art. 6 Mededingingswet?

A De onderneming kan een boete opgelegd krijgen.
B De feitelijk leidinggevende kan een boete opgelegd krijgen.
C De bepaling is vernietigbaar.
D In een civiele procedure kan schadevergoeding worden gevorderd door gedupeerden.

- 3 Welke stelling(en) is/zijn juist?
 - I Op grond van de Mededingingswet is het verboden dat een onderneming een machtspositie inneemt.
 - II Voordat twee grote ondernemingen fuseren moet het voornemen bij de ACM worden gemeld.

A Beide stellingen zijn juist.
B Stelling I is juist, stelling II is onjuist.
C Stelling I is onjuist, stelling II is juist.
D Beide stellingen zijn onjuist.

- 4 De Landelijke Vereniging voor plantenverzorgers heeft op haar jaarlijkse vergadering aan haar leden aanbevolen om de inflatie van 2,5% door te berekenen in hun tarieven.
- I Een branchevereniging valt niet onder de Mededingingswet omdat het geen onderneming is.
 - II Het advies om de prijzen met 2,5% te verhogen is geen mededingingsbeperkende afspraak.
- A Stelling I en II zijn juist.
 - B Stelling I is juist en stelling II is onjuist.
 - C Stelling I is onjuist en stelling II is juist.
 - D Stelling I en II zijn onjuist.
- 5 De Autoriteit Consument en Markt heeft de bevoegdheid om:
- I inlichtingen te vorderen.
 - II zonder toestemming een woonhuis te doorzoeken.
- A Stelling I en II zijn juist.
 - B Stelling I is juist en stelling II is onjuist.
 - C Stelling I is onjuist en stelling II is juist.
 - D Stelling I en II zijn onjuist.
- 6 Bij het bepalen of er sprake is van een machtspositie wordt niet gekeken naar:
- A de relevante markt waarop de onderneming actief is.
 - B de relevante markt waarop de gedraging ziet.
 - C het marktaandeel van de onderneming.
 - D het marktaandeel van de onderneming, mede in verhouding tot het marktaandeel van andere ondernemingen op de markt.
- 7 Wanneer een overeenkomst valt onder het kartelverbod, is deze van rechtswege nietig tenzij de ondernemingen kunnen aantonen dat:
- I de afspraak een welvaartsverbetering tot gevolg heeft.
 - II een deel van de voordelen ten goede van de gebruikers komt.
 - III de mededingingsbeperking onmisbaar is om de voordelen te behalen.
 - IV er voldoende restconcurrentie overblijft.

8 Welke stelling(en) is/zijn juist?

- I Voordat een fusie tot stand kan komen moet deze bij ACM worden gemeld.
- II Voordat een fusie tot stand kan komen moet ACM een vergunning hiervoor afgeven.

- A Stelling I en II zijn juist.
- B Stelling I is juist en stelling II is onjuist.
- C Stelling I is onjuist en stelling II is juist.
- D Stelling I en II zijn onjuist.

9 Een leverancier van luxe, exclusieve overhemden wil voorkomen dat afnemers met de prijzen van zijn overhemden stunten, om zo het luxe imago van zijn overhemden te beschermen. Dit is:

- A een overtreding van art. 24 Mw, de leverancier maakt misbruik van zijn machtspositie.
- B een overtreding van art. 6 Mw, verticale prijsbinding is naar zijn aard mededingingsbeperkend.
- C een overtreding van art. 6 Mw, verticale prijsbinding heeft mededingingsbeperkende gevolgen.
- D geen overtreding van de Mededingingswet.

10 ACM constateert dat twee ondernemingen de Mededingingswet hebben overtreden. De overtreding wordt als zeer zwaar bestempeld. De omzet die onderneming A in de periode van de overtreding heeft gerealiseerd met de betreffende producten is € 10 miljoen. Verder zijn er geen bijzondere omstandigheden. In welke orde van grootte zal het bedrag van de boete liggen?

- A minder dan € 1 miljoen
- B € 1-2,5 miljoen
- C € 2,5-5 miljoen
- D meer dan € 5 miljoen

Het kartelverbod – wettekst

Artikel 6

- 1. Verboden zijn overeenkomsten tussen ondernemingen, besluiten van ondernemersverenigingen en onderling afgestemde feitelijke gedragingen van ondernemingen, die ertoe strekken of ten gevolge hebben dat de mededinging op de Nederlandse markt of een deel daarvan wordt verhinderd, beperkt of vervalst.*
- 2. De krachtens het eerste lid verboden overeenkomsten en besluiten zijn van rechtswege nietig.*
- 3. Het eerste lid geldt niet voor overeenkomsten, besluiten en onderling afgestemde feitelijke gedragingen die bijdragen tot verbetering van de productie of van de distributie of tot bevordering van de technische of economische vooruitgang, mits een billijk aandeel in de daaruit voortvloeiende voordelen de gebruikers ten goede komt, en zonder nochtans aan de betrokken ondernemingen beperkingen op te leggen die voor het bereiken van deze doelstellingen niet onmisbaar zijn, of de mogelijkheid te geven, voor een wezenlijk deel van de betrokken goederen en diensten de mededinging uit te schakelen.*
- 4. Een onderneming of ondernemersvereniging die zich op het derde lid beroept, bewijst dat aan dat lid is voldaan.*

■ *Links*

- De laatste versie van de tekst van de Mededingingswet vindt u op www.wetten.nl
- Veel informatie over de Mededingingswet is ook te vinden op www.acm.nl

CASUS 1

Janssen

De heer Janssen meldt zich bij u op kantoor. Hij is bedrijfsjurist van FietsGezond, een aanbieder van bedrijfsfietsenplannen. Het bedrijf koopt periodiek grote hoeveelheden fietsen in en onderhandelt daarover met de fietsfabrikanten.

Bij de onderhandelingen met de fietsfabrikanten vormen de door de fabrikanten vastgestelde consumentenadviesprijzen het uitgangspunt. De fietsfabrikanten stellen aan de hand van een korting op de consumentenadviesprijzen inkooprijzen voor FietsGezond voor. De hoogte van de korting hangt af van het aantal afgenomen fietsen.

Het is de heer Janssen opgevallen dat sinds een jaar de door de fabrikanten aangeboden kortingen grote gelijkenis vertonen en dat de fabrikanten ook niet geneigd zijn hogere kortingen aan te bieden. In de jaren ervoor lagen de kortingen van de fabrikanten veel verder uit elkaar en waren zij hoger.

- a Welke acties kunt u ondernemen?

- b Welke actie beveelt u aan?

- c Welke mededingingsbeperking vermoedt u hier?

Doel van art. 6 Mw is de concurrentie op de markt te beschermen als middel om de welvaart van de gebruikers te vergroten en om voor een doelmatige middelenallocatie te zorgen. Een algemeen beginsel dat aan dit artikel ten grondslag ligt, is dat iedere ondernemer zelfstandig moet bepalen welk beleid hij op de markt zal voeren (bijvoorbeeld zaak C-42/92P, Anic, Jur. 1999, I-4125, r.o. 116).